

deren te verzamelen want het nomadisch leven van jagers en verzamelaars maakte accumulatie van goederen onmogelijk. Voedsel kon nauwelijks opgeslagen, niet bewaard worden. Binnen een clan of een stam beletten verdeelmechanismen dat sommigen rijker werden dan anderen. Werktuigen werden vlot uitgeleend, generositeit was een algemeen gewaardeerde eigenschap. De maatschappij van jagers en verzamelaars kende geen sociale klassen omdat er geen basis voor was. Er was wel een uitzondering op deze regel, de indianen van de noordwestkust van Amerika. Zij waren een maatschappij van jagers en verzamelaars die er slaven op na hield.

Een uitzondering op de regel

Een klassenmaatschappij bij jagers en verzamelaars aan de noordwestkust van Amerika

De stammen in het Noordwesten van Noord-Amerika⁽⁵²⁹⁾ (de **Tlingit**, de **Tsimshian**, de **Haida**, de **Nuxalk**, de **Haisla**, de **Heiltsuk**, de **Kwakiutl**, de **Nootka**, de **Kustsalish** en de **Chinook**, leefden van visvangst, jagen en verzamelen. Ze kenden geen landbouw en bakten geen potten. Bij de studie van deze stammen stelden etnologen vast dat het geen typische maatschappij van jagers en verzamelaars was. Ze hadden pas tegen het einde van de 18de eeuw contact met Europeanen.

De stammen van de noordwestkust hadden een zeer grote bevolkingsdichtheid. In het Noordwesten leefden naar schatting 150.000 indianen, 40,5 per 100 km², wat voor jagers en verzamelaars zeer veel was. Tussen 1800 en 1850 werden ze massaal (80% à 90%) geveld door ziektes als mazelen, pokken en syfilis die door de Europeanen waren meegebracht en die na Columbus – tot vandaag bij geïsoleerde stammen – de indiaanse bevolking in heel Amerika had gereduceerd. Ze leefden semi-sedentair, hadden zomer- en winterverblijfplaatsen en bouwden houten huizen waarin veel mensen woonden. Een minderheid leefde permanent op dezelfde plaats, de meerderheid verhuisde twee maal, sommige vier tot vijf maal, per jaar. Er waren aan de noordwestkust honderden dorpen. Ze hadden een uitgebreide materiële cultuur gebaseerd op huizen gemaakt van planken, houtsculptuur met totempalen, geschilderde huisgevels en in hout uitgesneden deurportalen. Ze hielden grote publieke ceremonies met prachtige kostuums, muziek, dans en theater. Ze bouwden grote kano's waar tot 30 mensen en goederen konden in vervoerd worden. De eerste Europeanen die contact met hen hadden waren onder de indruk van hun welgestelde leiders waarvan de persoonlijkheid en hun kunde om handel te drijven opvielen. Het waren geen doetjes. Ze slaagden er herhaaldelijk in om in conflicten met Europeanen gevechten te winnen en zelfs versterkte handelsposten te vernietigen. Deze gemeenschappen worden ook complexe jagers- en verzamelaarsmaatschappijen genoemd.

Zalm en uitzonderlijke gunstige omstandigheden

Het geheim van deze ontwikkelde maatschappijen was de visvangst. Het was gemakkelijk om aan de talrijke rivieren die in de Stille Oceaan uitmonden zalm te vangen. Zalm is een grote vis die een grote opbrengst biedt. De indianen van de noordwestkust leerden ongeveer 2000 jaar geleden zalm roken en drogen, waardoor hij lang kon bewaard worden. Prof. D. Bruce Johnsen stelde een hypothese op dat men in sommige gemeenschappen niet de allergrootste zalmen ving om zo op lange termijn de opbrengst te vergroten. Als de stelling juist is dan deden ze aan selectie zoals men dat ook in de landbouw deed. Het zou kunnen wijzen op een gesofisticeerde kennis van de zalm en zijn voortplanting.⁽⁵³⁰⁾ Deze indianen beperkten zich niet tot zalm maar vingen ook andere vis, zoals heilbot en haring, maar ook walvissen, zeehonden en schelpdieren wat hen toeliet om relatief gemakkelijk te leven, zich

529 *Aan de kusten van de Stille Oceaan, voornamelijk in Canada, in het noorden ook in Alaska, in het zuiden van deze strook ook delen van de staat Washington (VSA).*

530 *D. Bruce Johnsen, Property Rights, Salmon Husbandry, and Institutional Change Among Northwest Coast Tribes, September 1999, p.10, p.9.*

op vaste plaatsen te vestigen en een grote bevolkingsdichtheid te bereiken. Ze jaagden ook op geiten en elanden. Van het vet van zeezoogdieren en vissen konden ze olie maken. Het werd onder andere gebruikt om voedsel te bewaren. Sedentair leven was één van de voorwaarden om de materiële cultuur, zoals de uitgebreide houtbewerking, te ontwikkelen.

Ze hadden voldoende vrije tijd om er een hoogontwikkelde houtbewerking op na te houden. Ze konden – met hun stenen werktuigen – planken maken, bouwden prachtige houten huizen en sneden totempalen die ze beschilderden.

Deze gemeenschappen van de noordwestkust hadden soms in hun rivieren stenen constructies of dammen die de zalm leidden naar een plaats waar ze gemakkelijk konden gevangen worden. Ze hadden ook netten en manden die bij de visvangst gebruikt werden.

Eigendom van de gronden

De visgronden, de rivieroever, waren gemeenschappelijk clanbezit. De grootste eigenaars van visgronden hadden slaven wat belangrijk was bij het verwerven van voedsel en de verwerking er van.

Er waren drie klassen in de maatschappij van het Noordwesten: de grote eigenaars, de vrije mannen en de slaven. Binnen de groep vrije mannen waren er aanzienlijke verschillen voor wat betreft hun bezittingen. Tussen vrije mannen en grote eigenaars was op dit punt eerder een continuüm dan een duidelijke cesuur. Het woord adel is gebruikt voor de grote eigenaars maar hun positie komt zeker niet overeen met de Europese feodale adel. De maatschappijen van het Noordwesten waren georganiseerd in clans en subclans. Er was een vrije grote clanelite en een klein aantal vrijen. Het aantal slaven maakte tussen (minder dan) 2% en 30% van de gemeenschappen uit. Een model dat niet te vergelijken was met het piramidaal model van de Europese feodale maatschappij. De slaven produceerden de rijkdom van de grote eigenaars.

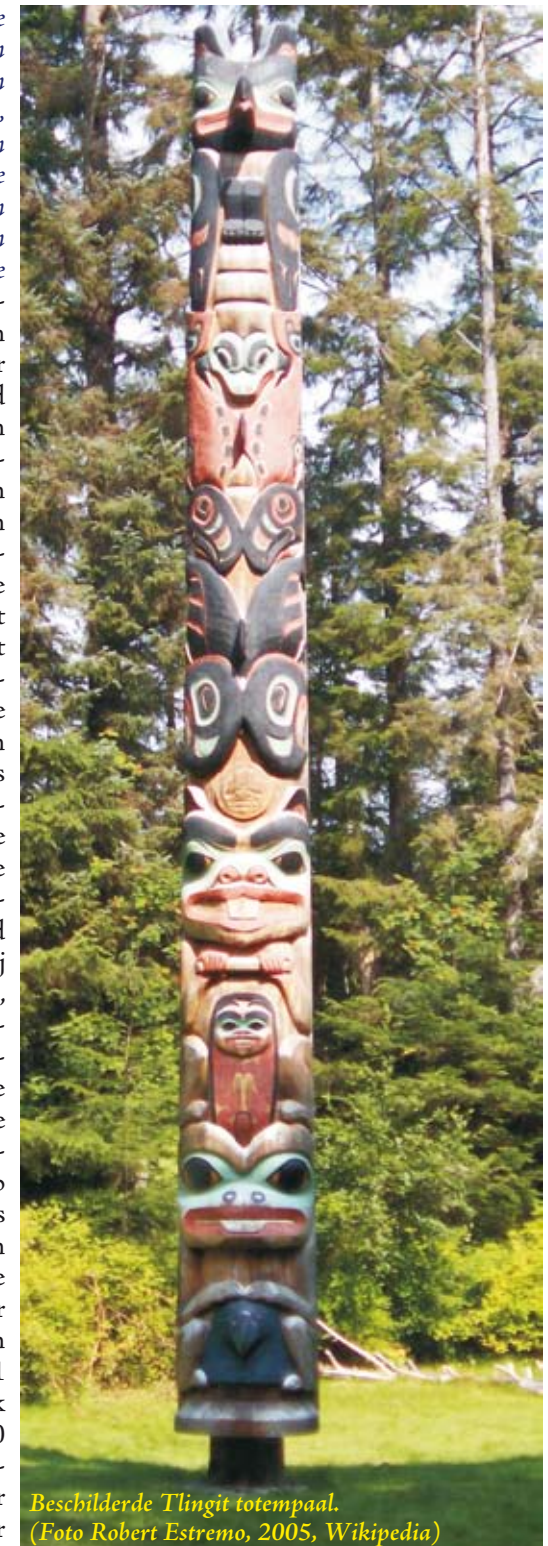
Geweld was de basis voor de slavernij

De slaven van de noordwestkust werden in raids gevangen. Dorpen organiseerden ze regelmatig met als doel: mensen meevoeren uit andere (ook naburige) dorpen ook al hadden ze daarmee altijd vreedzame betrekkingen gehad. De voorkeur ging uit naar vrouwen en kinderen. Sommige gevangenen waren reeds slaaf en gingen over van een oude naar een nieuwe meester maar er waren ook slavenhouders die als slaaf eindigden. Zoals overall elders in maatschappijen waar slaven voorkwamen was de slavernij in eerste en in laatste instantie gebaseerd op geweld.

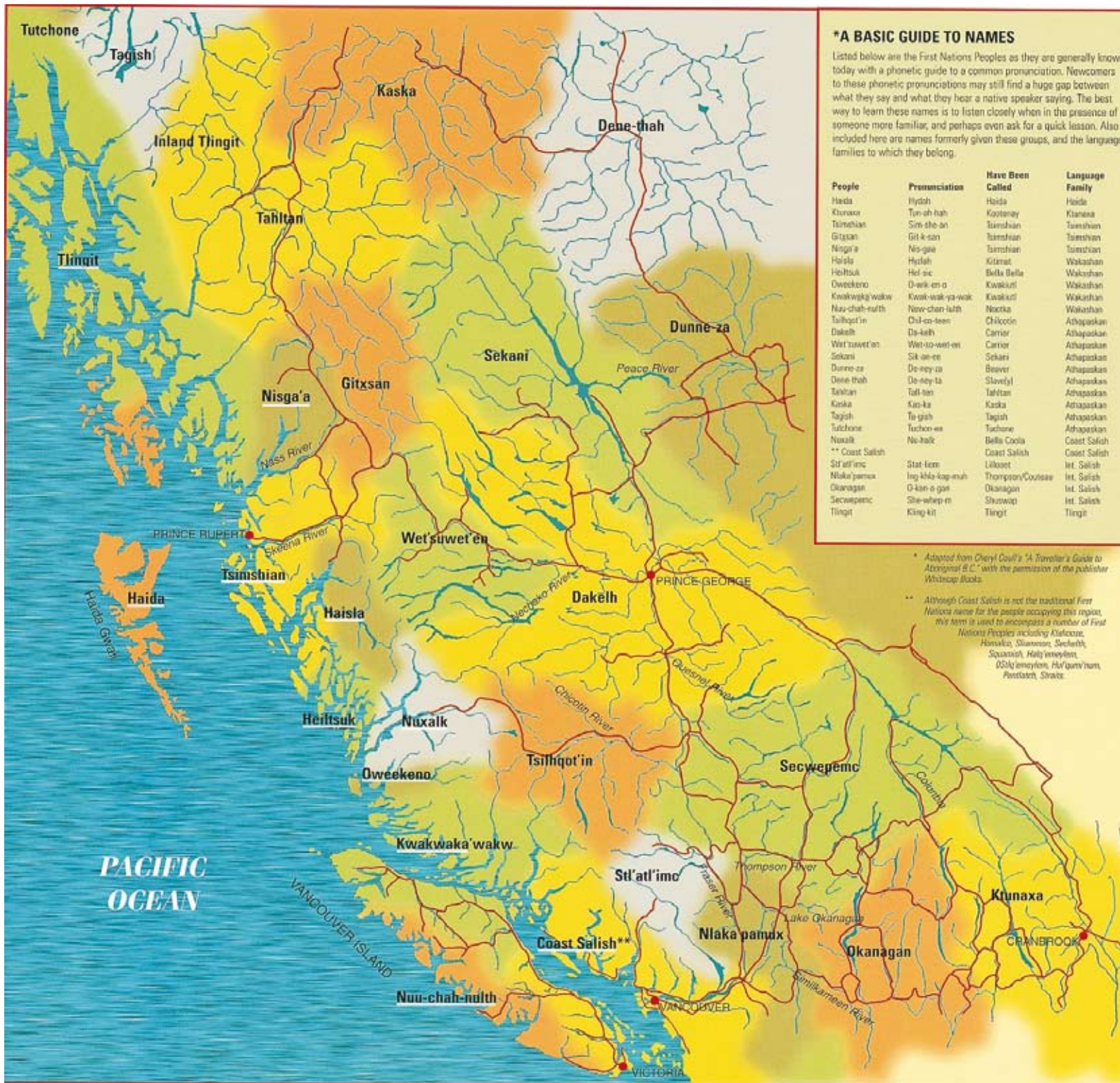
“(…) geweld tussen groepen was wijd verspreid en gewoon aan de noordwestkust. Uitgebreide lectuur van de historische en etnografische literatuur geeft de indruk dat als leden van meer dan een groep samen waren er altijd gevaar was dat gevochten werd. Dergelijke feesten en ceremonies werden verondersteld om vrij van fysieke strijd te zijn, een vreedzame tijd, als andere types van relaties tussen groepen doorwogen. Maar dit was niet altijd het geval. Bijvoorbeeld, bij een gelegenheid doodden Kwakwaka’wakw de potlatchboodschappers.⁽⁵³¹⁾ van de Heiltsuk alhoewel ze verondersteld werden onder een universele veilige begeleiding te zijn. (...) Leden van een groep vielen een andere groep aan voor een verscheidenheid aan redenen en met verschillende motivaties. Zowel de etnografische en historische verslagen bevatten talrijke beschrijvingen van specifieke incidenten zowel als meer algemene

⁵³¹ Een potlatch was een groot feest waar de grote eigenaars veel goederen weggaven of vernietigden.

tradities van strijd. Een zeer algemene uitslag van strijd was het nemen van gevangenen. Het lot van gevangenen was dat ze bijna altijd slaven werden, ofwel als dusdanig gehouden door hun overmeesters, of geruild met andere groepen waar ze als slaven gehouden werden. Overmeestering in gevechten tussen groepen was het belangrijkste middel van slavenproductie.” De expedities naar andere dorpen waren verrassingsovervallen waarbij naar hartenlust gemoord en geplunderd werd. Ze werden gevolgd door een snelle terugtocht want de overlevenden van het aangevallen dorp konden een wraaktocht inzetten. De redenen die opgegeven waren voor de aanvallen waren vaak het wreken van de dood van een dorpsgenoot en het veroveren van nieuwe gronden. Het resultaat was dat gevangenen meegevoerd werden als slaaf. Slaven die zelf slavenhouder waren geweest en die dus geld hadden konden soms door hun families afgekocht worden. Ze kostten drie tot vijf maal de prijs van een gewone slaaf. Gewone slaven werden ook gekocht en verkocht. Kinderen van slaven werd als slaaf geboren. Slaven werden bij ceremonies regelmatig vermoord, bijvoorbeeld bij begrafenissen. Daarmee werd het belang van de dode slavenhouder aangegeven. De geofferde slaven moesten als dienaars de dode heer in het hiernamaals vergezellen. Deze praktijken hielden pas op na 1870. De meeste slavenhouders hadden slechts één of twee slaven maar Maquinna, de leider van de Mowachahstam had er ongeveer vijftig. Het percentage slaven in een gemeenschap bedroeg soms slechts 1 of 2 percent van de bevolking, vaak tussen 15 en 25 percent, soms 30 percent. Slaven moesten hun meesters rondragen of dienden als pijler voor een platform waarop hun heer

Beschilderde Tlingit totempaal.
(Foto Robert Estremo, 2005, Wikipedia)

*A BASIC GUIDE TO NAMES

Listed below are the First Nations Peoples as they are generally known today with a phonetic guide to a common pronunciation. Newcomers to these phonetic pronunciations may still find a huge gap between what they say and what they hear a native speaker saying. The best way to learn these names is to listen closely when in the presence of someone more familiar, and perhaps even ask for a quick lesson. Also included here are names formerly given these groups, and the language families to which they belong.

People	Pronunciation	Have Been Called	Language Family
Haida	Hyah	Haida	Haida
Kwakiwaka	Tim-oh-hah	Kootenay	Ktaniwa
Tsimshian	Sim-she-an	Tsimshian	Tsimshian
Gitsan	Git-k-san	Tsimshian	Tsimshian
Nisga'a	No-gie	Tsimshian	Tsimshian
Haisla	Hyalah	Kitimat	Wakashan
Heiltsuk	Hel-ic	Bella Bella	Wakashan
Oweekeno	O-wek-en-o	Kwakiutl	Wakashan
Kwakwaka'wakw	Kwak-wak-ya-wak	Kwakiutl	Wakashan
Nuu-chah-nulth	Nuu-chah-nulth	Nootka	Wakashan
Tsilhqot'in	Chil-co-been	Chicotin	Athapaskan
Dakelh	Da-kelh	Carrier	Athapaskan
Wet'suwet'en	Wet-to-wet-en	Carrier	Athapaskan
Sekani	Sik-an-ee	Sekani	Athapaskan
Dunne-za	De-ney-za	Beaver	Athapaskan
Dene-thah	De-ney-ta	Slavey	Athapaskan
Tahltan	Tahl-tan	Tahltan	Athapaskan
Kaska	Kim-ka	Kaska	Athapaskan
Tagish	Te-gish	Tagish	Athapaskan
Tutchone	Tuchon-ee	Tuchone	Athapaskan
Nuxalk	Nu-halk	Bella Coola	Coast Salish
** Coast Salish		Coast Salish	Coast Salish
St'at'imc	Stat-tem	Lillooet	Int. Salish
Nlaka'pamx	Ing-ihla-kap-mah	Thompson/Cowasee	Int. Salish
Okanagan	O-kan-a-gan	Okanagan	Int. Salish
Secwepemc	She-wep-em	Shuswap	Int. Salish
Tlingit	King-Kit	Tlingit	Tlingit

De indianen van de noordwestkust van Amerika hadden zeer goede levensomstandigheden. Ze leefden onder andere van de zalmvangst en toen ze die ongeveer tweeduizend jaar geleden leerden roken en drogen werden ze echt welvarend.

Ze bouwden grote houten huizen, beschilderden totempalen, werden sedentair of semi-sedentair en leefden in echte dorpen. Ze bielden echter niet op elkaar te bevechten. Ze organiseerden raids op andere dorpen waar ze gevangenen maakten die ze als slaven meenamen. De slaven werden uitgebuit, verhandeld en soms vermoord.

De op de kaart in het wit onderlijnde namen zijn van indianenstammen die er slaven op na bielden. Deze slavernij bleef tot aan het einde van de negentiende eeuw bestaan.

Veel stammen zijn bekend onder twee of meerdere namen.

- Tlingit
- Tsimshian, Nisga'a en Gitsan
- Haida
- Nuxalk of Bella Colla
- Haisla of Xa'isla'ala
- Heiltsuk of Bella Bella
- Kwakiutl
- Nootka of Nuuchahnulth
- Kustsalish
- Chinook. Het gebied van de Chinook ligt ten zuiden van Vancouver en is op de kaart niet afgebeeld.

stond. Toen Europeanen aan het einde van de achttiende eeuw in contact kwamen met deze maatschappijen veranderde de situatie snel maar enkele Europeanen eindigden ook als slaaf van deze indiaanse slavenhouders. Deze elite onderhield onderling uitgebreide netwerken in het Noordwesten en domineerde ook de vrijen. Het sociaal belang van een individu werd in deze maatschappijen afgemeten aan zijn rijkdom en hoeveel hij daarvan kon weggeven. De adel organiseerde regelmatige een groot feest, de potlatch, waarbij het er op aankwam zo veel mogelijk goederen, met inbegrip van slaven, weg te geven. Het waren rijke gemeenschappen voor de heersers die niet zoals elders, bijvoorbeeld Maya's en Azteken, een regering hadden. Men kan ze met recht slavenhoudersmaatschappijen noemen.

Slavenhouders hadden de leiding en het grootste bezit aan productiemiddelen in deze gemeenschappen. Ze leefden van de slavenarbeid en hielden de slaven met geweld onderdrukt. Het bleven nochtans maatschappijen waar de economische activiteit er één was van jagers en verzamelaars.⁽⁵³²⁾

Clanleiders, eer en prestige

De leiders van clans, de grootste slavenhouders, hadden een zeer belangrijke rol. Zij namen het initiatief voor de religieuze ceremonies, die de visvangst inluiden, en organiseerden die visvangst. De eigendomsrechten van een clan of subclan werden door hen als het ware gedragen, ze incarneerden ze. Het waren niet enkel de oevers van rivieren of de kuststroken die privaat clanbezit waren maar ook jachtgronden en gronden waar planten en fruit verzameld werden. De rechten van een clanleider, en indirect die van de clan, konden hem ontnomen of konden geroofd worden door rivalen in of buiten de clan, gedurende een oorlog, door schuld of door een rivaal die bij een potlatch zijn superioriteit bewees door meer weg te geven.

De positie van een clanleider was erfelijk. Hij werd opgevolgd door zijn oudste zoon maar als deze niet geschikt geacht werd kon het zijn dat een andere zoon hem opvolgde. Dat was vaak een zoon met een buitengewoon geheugen, die goed leiding kon geven, die de grootste opbrengst van zalm e.a. kon verzekeren. Kennis om leiding te geven werd als

Interieur van een houten huis van de Chinookstam in de jaren 1850.

privaat bezit beschouwd. Het werd in geheime genootschappen van de rijksten gehouden en doorgegeven. Ze moesten hun goede afkomst kunnen bewijzen en door giften tonen dat ze rijk waren.

Bij jagers en verzamelaars waren

eer en prestige belangrijk "Oberg beschrijft een gelegenheid tijdens dewelke een hooggeplaatst lid van de Tlingitmaatschappij een klein feest wou geven voor plaatselijke gasten. De gelegenheid zou zich voordoen toen de belangrijke man uitgleed en viel op het strand. Een dergelijke gebeurtenis zou de waardigheid van de man ondermijnen, hem onderwerpen aan roddel en hij zou belachelijk gemaakt worden. Om zijn reputatie te herstellen nodigde hij diegenen uit die getuige waren geweest van het incident en anderen in de gemeenschap, op een feest waar hij hen giften gaf in verhouding tot hun sociaal prestige."⁽⁵³³⁾ Zo voorkwam

⁵³² Donald, Leland, *Aboriginal slavery on the Northwest Coast of North America*, Berkeley, University of California Press, 1997.

⁵³³ D. Bruce Johns, *Property Rights, Salmon Husbandry, and Institutional Change Among Northwest Coast Tribes*, September 1999.

hij dat hij geridiculiseerd werd. Het redde zijn eer want het was een grote schande om een gastheer belachelijk te maken. Uitglijden, een in onze ogen banaal voorval, was zeer belangrijk in de Tlingitmaatschappij omdat het de eer en het prestige van een leider aantastte. Indien die geraakt waren was hij een gemakkelijker prooi voor interne of externe vijanden die zijn plaats in de maatschappij, en alle materiële voordelen die daar bijhoorden, ambieerden. Er was een sterke band tussen eer en prestige enerzijds en materiële, economische voordelen anderzijds. (Oberg, p.15-17 en p.19-20)

Eigendomsrechten

Ondanks de talrijke plaatselijke rooftochten tussen gemeenschappen was een belangrijke functie van de potlatch, de (her)bevestiging van de eigendomsrechten in een maatschappij die geen staat kende, geen schrift, waar het prestige van een man en zijn clan vijanden of potentiële vijanden moesten intimideren. In geval van dispuut over een grond werden rivaalpotlatches gehouden waarin degene die het meest eigendommen weggaf of vernietigde, de zaak won en zijn tegenstander geen verhaal had. In de geest van de potlatchcultuur was het belachelijk dat een man met minder giften

een claim zou kunnen maken op een man die meer kon weggeven. De potlatch vermeed dat elk conflict over visgronden of gronden direct eindigde in moord en doodslag. De eigendomsrechten waren niet overal even strikt. Aan de Fraserrivier was het een preferentieel recht. Een clan viste er als eerste op zijn eigen visgrond als de zalm aankwam. Hadden ze genoeg gevangen dan werd verwacht dat ze er andere clans lieten vissen. Aan de kusten van de oceaan daarentegen werden eigendomsrechten zeer strikt nageleefd of afgedwongen. (Oberg, p.19-20)

Potlatch

Bij de zuidelijke Kwakiutl waren er 658 erkende en genummerde potlatchposities waar het nummer de plaats van de houder ervan aangaf in de Kwakiutlmaatschappij. Een lid van de Kwakiutl gaf tijdens een winterdansceremonie in 1895 aan dat de potlatch de oorlog had vervangen. "We vochten met bogen en pijlen. We roofden elkanders bloed. Maar nu vechten we met dit hier (wijzend naar het koper dat hij in zijn hand hield), en als we geen koper hebben, vechten we met kano's of dekens... De tijd van het vechten is voorbij. De gek-danser vertegenwoordigt de krijgers maar nu vechten we niet met wapens: we vechten met eigendom."

De potlatch was ook een systeem waarbij stammen die een goed zalmjaar hadden, of

Tlingit totempaal (Foto 1901)

Een Kwakwaka'wakw-potlatch met dansers en zangers.
(Foto Edward Curtis, Wikipedia)

productiever waren, een deel van hun overschotten afstonden aan stammen die een slecht jaar hadden gekend. De clans die voedsel weggaven bevestigden op die manier hun eigendomsrechten op hun gronden want één van de alternatieven voor de giften was dat de andere groep op hun gronden ging vissen wat kon leiden tot oorlog. Iedere oorlog hield een kans in dat een (sub)clan zware verliezen leed en verdween. Deze versie van de potlatch vermeed een gewapend conflict. Potlatchen gingen meestal door in het winterseizoen en vroege zomermaanden wanneer er veel minder werk was. (Oberg, p.20-22)

Totemisme

Het totemisme was net als bij de rest van de Noordamerikaanse indianen algemeen. De Kwakiutl, een van de noordwestelijke stammen, legden in hun geloof een duidelijke band tussen voedsel en dier. Ze geloofden dat de zalm onsterfelijk was en zijn lichaam vrijwillig opofferde voor de mens. Als de geest van de zalm beledigd werd dan was een rijke zalm trek de volgende jaren niet verzekerd. De visvangst begon slechts na een ceremonie. Doorheen de rite werd er voortdurend verwezen naar de trek en de eerste zalm werd gewoonlijk met zijn hoofd stroomopwaarts geplaatst zodat de rest van de zalm de trek zou verder zetten en niet zou terugkeren naar zee. Elke subclan had zijn eigen clanhuis. (Oberg, p.13)

Besluit

De maatschappij van de noordwestkust van Amerika is een uitzondering binnen de maatschappijen van jagers en verzamelaars. De elite, waaronder de (sub)clanleiders, hadden er vaak slaven in eigendom die voor hen werkten. Ze waren rijker dan de vrije mannen waartussen onderling ook verschillen in rijkdom bestonden. De visgronden, kuststroken en jachtgronden, de voornaamste productiemiddelen, waren gemeenschappelijk eigendom van de (sub)clan, dit is de elite en de vrije mannen. Dit is niet in tegenstelling met het feit dat het om twee verschillende klassen ging. De elite (titelhouders, rijken) was een klasse slavenhouders die dank zij de arbeid van slaven meer bezittingen verwierf. Deze titelhouders profiteerden ook van de vrijen die voor hen bepaalde taken uitvoerden. Welke (sub)clan het bezit had van kuststroken, rivieroeveren en andere gronden was duidelijk bekend. Deze rechten moesten regelmatig herbevestigd worden. Het delen van voedsel dat typisch is voor jagers en verzamelaars bleef bestaan in deze gemeenschappen tijdens de potlatchen. De clans van de chefs hadden de economische en militaire leiding van de clan en voerden de religieuze ceremonies uit. De chefs waren rijker dan de vrije mannen. Slavernij was ook in deze gemeenschappen op geweld gebaseerd. Slaven waren de eigendom van hun meesters die hen aan het werk zetten voor hen en over hun leven of dood konden beslissen.⁽⁵³⁴⁾

⁵³⁴ Oberg, Kalervo, *The Social Economy of the Tlingit Indians*, Seattle, Univ. of Washington Press, 1973.

7. De grote taalgroepen in de wereld

Sprak Homo sapiens op een bepaald moment slechts één taal?

Als een groep mensen die dezelfde taal, dezelfde cultuur en dezelfde manier van leven heeft splitst, dan zullen er vroeg of laat taalverschillen ontstaan als ze voldoende ver en voldoende lang van elkaar verwijderd leven. Er zullen twee dialecten van dezelfde taal komen. Als dit proces lang genoeg duurt zullen de verschillen zich ontwikkelen tot twee verschillende talen met een gemeenschappelijke oorsprong. Er is alle reden om aan te nemen dat dit een algemeen geldend proces is.

De moderne mens, homo sapiens, ging volgens de genetici door een genetische flessenhals tussen 100.000 en 200.000 jaar geleden. Er zouden op een gegeven moment slechts 2.000 à 10.000 mensen (naargelang het onderzoek) overgebleven zijn. Een gelijkaardig proces komt vaker voor in de natuur. De cheetah (een katachtige) moet ook in een vrij recent verleden (tijdens de laatste ijstijd) door een flessenhals gegaan zijn, die waarschijnlijk nog erger was dan die bij de moderne mens, en gevolgd werd door een periode van inteelt. Vandaag heeft men in dierentuinen problemen om cheetahs te laten kweken, hun genetisch materiaal is niet verscheiden genoeg.

Als de mens door een zeer nauwe flessenhals passeerde dan kan het aantal mensen dat overleefde, en dus het aantal verschillende gesproken talen, alvast niet groot geweest zijn. De kleine genetische verscheidenheid van alle mensen – ook in Afrika – wijst eveneens in dezelfde richting. Aan de wieg van Homo sapiens stond één groep of stonden een paar groepen die nauw met elkaar verwant waren. Dat Homo sapiens op een bepaald moment slechts één taal sprak is een mogelijkheid maar dit kan op basis van taalonderzoek waarschijnlijk nooit meer achterhaald worden. Genetisch en archeologisch onderzoek zouden ons in de toekomst meer kunnen vertellen.

De talen die vandaag gesproken worden zijn alle afkomstig van de talen van jagers en verzamelaars. De grote taalfamilies waren al gevormd voor het verschijnen van de landbouw.

Proto-world

Een relatief jonge theorie is dat alle mensen in een vrij recent verleden dezelfde taal spraken, proto-world. Als de stelling waar is dan zou dit moeten geweest zijn toen de mensen voor hun vertrek uit Afrika door een genetische flessenhals waren gegaan.

Vandaag bestaan wereldwijd nog 6.000 talen. De linguïst Merritt Ruhlen zocht in bestaande talen, door te vergelijken, naar woorden die een gemeenschappelijke oorsprong hadden en vond 27 woorden die tot de ene oorspronkelijke taal, proto-world, zouden behoren. De theorie van Ruhlen is omstreden. Volgens veel taalkundigen verandert een taal voorbij het punt van herkenbaarheid na 6.000 jaar. Volgens anderen is de uiterste grens voor vergelijkend taalonderzoek 8.000 jaar.

Ruhlen maakte gebruik van wat de afgelopen tweehonderd jaar op dit vlak was bestudeerd. Hij zocht naar wat in de grote taalfamilies van de wereld gemeenschappelijk was. Taalkundigen hebben bijvoorbeeld nagegaan welke woorden in de Indo-Europese talen ooit gemeenschappelijk waren in wat men proto-Indo-Europees noemt, (proto = voor, oer-) idem voor proto-Bantoe enzovoort. Men heeft daarbij rekening gehouden met alle bekende taalkundige regels en alle bestaande kennis. Zo weet men bijvoorbeeld dat veel talen slechts over één woord beschikken voor 'vinger' en het getal '1'. De medeklinkers 'b', 'p' en 'f' worden in een dergelijk onderzoek beschouwd als